

GDPR: ЗМІНИ РЕЖИМУ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ПРО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Інститут персональних даних – це відносно «молодий» за своєю правовою природою інститут суспільних відносин. Його становлення та сучасне «піднесення» тісно пов'язано із розвитком конституційних прав і свобод людини й громадянина та, перш за все, із еволюцією права на недоторканість особистого життя. Сучасним «взірцем» правового регулювання та забезпечення захисту персональних даних є Регламент (Євросоюзу) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних (також відомий у науковій літературі як : «Загальний регламент про захист даних» або «General Data Protection Regulation – GDPR») [1;2].

Зрозуміло, що поява цього визначного нормативно-правового документу є результатом тривалого історичного процесу становлення нормативно-правового забезпечення захисту персональних даних. У цьому процесі можливо побачити результати та історичні надбання розвитку глобальної правової доктрини. При цьому наголосимо, що Україна не залишається поза цього процесу, а навпаки стає його органічною частиною. З моменту вступу у дію 25 травня 2018 року Європейського регламенту щодо захисту персональних даних минуло уже більше двох років, що також дає можливість об'єктивно оцінити його ефективність та вплив на суспільні відносини. Підкреслимо, що дія цього нормативно-правового акту поширюється, крім іншого, і на територію України, однак, лише опосередковано.

Із цієї, й не лише, причини, питанням захисту персональних даних у нашій країні приділено значну увагу з боку представників юридичного середовища та громадськості. Сьогодні у наукових та публіцистичних публікаціях часто можна зустріти думку, що GDPR – це у першу чергу приватно-правове явище, цивілістичне нововведення європейських законодавців. Насправді ж, цей Регламент є результатом тривалого розвитку концепції фундаментальних прав і свобод людини, котра виникла задовго до 25 травня 2018 року.

Сфера захисту персональних даних охоплює відносини комплексного правового характеру і має як публічно-правові так і приватно-правові прояви. Водночас, на нашу думку, приватно-правові відносини та засоби правового впливу на регулювання та приватно-правовий захист

персональних даних носять додатковий (субсидіарний) характер у порівнянні з публічно-правовими. Це обумовлено тим, що історично захист персональних даних сформувався, як елемент конституційно-правового та адміністративно-правового захисту права на недоторканість (концепція «прайвесі»). Найвиразніше ця ідея відображена у правових догмах загального права. Охорона приватного життя громадян, свободи людини від неправомірного та надмірного втручання (докучання) держави у сфері приватного життя була об'єднана у американській юриспруденції у концепцію «прайвесі». У ній знайшли адекватне відображення принципи індивідуалізму та інші загальнодемократичні ідеали.

Нормативно-правові засади публічного управління у сфері захисту персональних даних в Україні представлені спеціальним законодавчим актом та окремими нормами включеними до інших законів. Мова йде про закон України «Про захист персональних даних», який по факту є національною імплементацією стандартів Директиви 95/46/ЄС, а тому при тлумаченні його норм варто використовувати також і зміст відповідних норм Директиви.

Таким чином, сьогодні, як мінімум необхідно здійснити приведення змісту Закону України «Про захист персональних даних» у відповідність до Загального регламенту про захист даних Європейського Парламенту та Ради, який застосовується з 25 травня 2018 р. Це є одним із кроків виваженої державної політики в сфері захисту персональних даних громадян в умовах правового режиму воєнного стану, адже у контексті побудови національної системи захисту персональних даних суб'єктами публічного управління на особливу увагу заслуговують нормативно-правові акти ЄС.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростаючою роллю інформаційної сфери та інтенсивним розвитком автоматизованих технологій у сфері обробки та передачі даних. Впровадження їх у всі соціальні сфери підвищує уразливість приватного життя дитини, створює загрози незаконного обігу персональних даних неповнолітніх.

У сьогоднішньому світі вже важко уникнути ідентифікації, але заборонити зберігати інформацію персонального характеру, обробляти її та використовувати з метою, не узгодженою з її суб'єктом, можливо і, безумовно, необхідно, тому громадянам варто звернути увагу на правове регулювання цього питання.

Література:

1. Регламент (Євросоюз) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних. URL[^] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#Text

2. *European Data Protection. Eduardo Ustaran, CIPP/E, Executive Editor Official textbook for the CIPP/E program* URL: <https://iapp.org/store/books/a191P000003Rf4QQAS/>